

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 20. Február. 1788.

Elegyes Tudofittások.

Noha már a' F. Ts. és Királyi határ-széleken bizonyos tsatázó mozdulatok történtenek legyen; mindazáltal mig azokról tökéletes tudofitást vehetnénk, tsak a' Bétsi hallamásból származott közön éges hírek-szerént irhattyúk, hogy Erdélynek edgyik szegeletén az Oláh-orfzági Törökök edgy néhány százon ama hiteszegett volt keresztény' *Kotzi*' vezérsége alatt bé-ütvén, az ott fekvő Oláh Katonák közzül ök-is, ezek-is a' Törökök közzül le-vágtanak volna; sött hogy *Kotzi* a' F. Monárkhának Bétsbe

Levelet-is küldött volna, közönségesen beszélik. A' tagadhatatlan, hogy már Lengyel-országban a' tolvaj Török-fergek bé-ütésekkel károkat tettek legyen; — de mig a' véres tsatak el-hezdődnének, tsak a' rettenetes készülletekről és a' véres tsatákat meg-előző környül-állásokról tehetünk bizonyos tudósítást. — Az ujj katona - szedés az egész Ts. és K. Tartományokban ujjalog és olly nagy szörgalmatofsággal kezdődött-el, hogy tsak Bétsben a' múlt Szombatra virradolag a' Leopold-városból 500 legényeket vivének a' Zászló alá, kik között feleséges emberek is talátnak; és a' múlt Vasárnap Sergestől hordják vala a' környékbéliek-is-bé minden-felől Bétsbe a' Réklutákat. — A' Török Jobbágyok, kik Bétsben feless számmal kereskednek, mind fel-irattattak és meg-tudakoztattak; kik szándékoznának visszsa, vagy kiknek volna itten tovább-is kedvek a' kereskedésre? A' Görög és Sidó Vallásuak többnyire itt kívánnak maradni; de a' Mahumed követői közzül, kik Bétsben feless-számmal vagynak, edgy sem marad itt; mind visszsa mennek, mihelyt a' Portának szándékát ki-nyilatkozta-ó levele meg-érkezik; mely szerént ő is a' F. Ts. és K. tölle visszsa jöni kívánó Jobbágyoknak a' visszsa jövetelre telyes és hátor szabadságot engedénd, addig pedig ezek-is itt függőben vagynak. — Minek-utánna a' N. Székely-Sergek észre-vették, hogy Oláh-országban Gájeftben és Krájovában 20 ezer emberre és lora-való élés-házokat töltenek a' Törökök; mellyekben már-is a' véghetetlen szenán és zabon kívül 10 ezer köböl v. 16-ezer Pofonyi mérő buza vagyon; és minek-utánna az ő szomszédjokban Bukoreftben bizonyoson tudják hogy 6000 Törökök vagynak, olly szemesen vigyáznak a' széleken, hogy még az éjjeli szökevé-

nyek-is veszedelemben forognak miattak. — Franciaország Flándriában 12 ezer emberre készített elés-tárt, és a' F. Császári Brabántziában ollyon Frautziákat nyomoztak-ki, kik a' Nép között konkolyt vetnek vala alattomban. — — — —

— — Edgy F. Rendelés-szerént, mely a' mézet puszító henye Herékből szorgalmatos Méheket kíván vala formálni; a' Sátoros-Tzigányok, kik állandó helyben lakni és munkálkodni nem akarnak vala, ki üzettenek Erdélyből. Edgy része ennek Moldovába szalada; hól szokások-szerént Sátort ütven, csak hamar az a' hir futomadik-el a' környéken, hogy az ellenség szállotta-meg a' földet, és midőn már a' Vajda-is kézzen volna az ellenség elől-való szaladásra, meg-kémlelik, 's hát fegyvernélkül való fél-mezittelen a' szép Nemzettség — bottal kergetek edgy vizen keresztül vízfza Bukovinába; hól midőn látnák, hogy az ő henyeségeknek semmi szabad város nem engedtetnék, munkához fogának, és a' Kerületbéli Kapitány által a' lakosok között szolgáknak fel-osztatának. — Már most ízemmel láthatni azon kifsebb és nagyobb emlékeztető pénzt, mellyet ő Felége a' Fő Hertzeg lakadalmának haszszos emlékezetére veretni méltotattott vala. Ezeknek edgyik felén, valamint már irtúk vala, Ferentz Fő Hertzegnek kedves Párjával szembe álló képek vagyon, ezen irással: Franciscus Archi Dux Austriae, Leopoldi Magni Ducis Hetru-riae Filius. Elifabetha Friderici Eugenii Ducis Vürtemberg Möinpelgrad Filia. A' másik felén e' vagyon: Nupiae Celebratae Vindobonae VIII Idibus Januarii MDCCLXXXVIII. — A' napokban

Bétsben edgy nevezetes Török 6 Granátérfok között kötve viteték a' fő Vigyázat helyyére, és onnan a' hadi-fogságba. Még bizonyosan nem tudatik ki légyén, és miben áljon az ő büne; de alkalmazint vehetni hozzá a' környül-állások-szerént. — Ennek-előtte mint edgy 4. hetekkel 6 Frantzia Patantanus Tifztek küldettettek vala Konstantinápolyból Belgrádba, kik az ostromra nézve fok jobbítáfsokat tettek, sőt arra akarák venni a' Basát, hogy a' Népet a' külső vizi-városba szállitván, a' Várbeli házokat égetnek-el, hogy az ellenségnek ne lenne hól tartozkodni; de ennek a' Basa nem engedvén, régi állapotjában maradott. Ebből a' tetszik ki, hogy még a' Frantzia Tifztek sem kételkednek benne, hogy még a' Belgrádi házokban mások fognak lakni. — Muszka fő Vezér Hertzeg *Dolgorucki* (Magyarúl: *Hafszukezü*) mint Volontér a' Magyar-orfzági Nagy Táborhoz mégyen, valamint Hertzeg *Ligne* töllünk a' Muszkákhoz, még pedig mind a' kettő olly végzéfsel, hogy a' két részről való Levelezést ezek tartsák-fel. — Mióltától fogva a' Divány előtt a' háború el-kerülhetetlennek látszik, azóta nála élete vesztése alatt edgy Kereszténynek-is fegyvert tartani nem szabad. Ezt a' Törökök szüntelen keresik nállok, és ha olykar találnak hozzájuk menni, midőn az aszszonyoknak Férjek othon nintsen, ezekkel pogányi modra bánnak; — de — Némely tudósítáfsok-szerént már a' F. Ts. és K. Sergek a' Száva vizen túl Bosniában vagynak; kiknek bé-menetelekkor tsak edgy lélek-is az ellenség közzül eleikbe nem állott, minthogy még a' Török Sergek ezen Tartományban igen kevés és kézületlen lábbon állanak; sőt a' Bosniai Basa-is még - Bá-

nyalukára vízfőz-nem tért, hanem Albánia szélén *Klinova* körül lappang. A' míg a' kemény idők tartanak, nem-is igen lehet félni, hogy a' hideget ki-állani nem tudó Török-katonáktól igen fok ellent-állást érezzenek a' F. Ts. és K. hideghez meleghez hozzá szokott Sergek. — A' két részről edgyesült Sergeknek magok víseletéről minden órán várjuk a' tudositást. — Minthogy ennek-utánna a' bizonyos hadi-történetek a' bizonytalan, vagy kétséges hirtől a' mi Leveleinkben-is meg-fognak különböztetni, a' Bétsi F. Udvari Német-újság-levelekből az erről költ tudositásokat ugy fordítjuk által a' mi Magyar leveleinkbe, hogy azok mindenkor 2 tsillaggal különböztetnek-meg, 's itt kezdjük a' bizonyos hadi-tudositásokat.

(***) Az ezen hónapnak 9-dikén esett háború ki-hirdetése után, a' mi részünkről-való első proba a' Horváth-országban öszve-gyült Sergeknek fő igazgató Vezére F. M. L. *Devins* által a' Károlyvári *Oguli* Regementje-béli *Obesternek Pehárnik* Urnak adaték által, hogy a' Törököknek *Dresznik* nevű meg-szállott helyeket ostromloná. Ezen Ostromló Népnek vezére tellyes igyekezettel ollyon modott kíván vala a' maga kezdendő munkájában találni, mely-szerént az ellenség népének önként való magok fel-adásával F. Tsáfzári kegyelmet ígér vala nékik; de ezek az engedelmes felelet helyett legottan ágyúzni kézdvén, Oberster *Pehárnik* Ur-is olly nagy ágyuzással és tüzi koszoruk hányásával kezdé *Dreszniknek* ostromlásához, hogy azon egész Helység tsak nem földig le-éget, és a' Török örző-katonák, edgy hozzánk fogságba esetten, és edgy néhányon-kivül, kik *Rula* felleg-várába szaladának, mint le-vágottak. Minek-utánna pedig *Pehárnik* Obester Ur által a' F. Ts. és K. nékik ujjonon ígért ol-

oltalam alá magokat adni még is hátrálnának, 10-dikben ujjolag rajtak ütének, a' midőn 30 Törökök el-esének és a' többi u. m. 70-en Károlyvárra fogságra vité-
tének. Az afzszonyiak és gyermekeknek elégséges
nti költséget adván, ezeket a' közelebb lévő Török
helységbe visszafizsá bocsáták. Ezen ostromban a' mi
népünk között csak 1 veszett-el, és edgy sebesítte-
tett-meg. — A' Bánátusi Szélek felől jött tudosi-
tások-szerént, *Oberflájdinánt Rneszevik* Urnak edgy
Török-váratskának *Dubitzának* eőre el-nézett ostro-
mi tzelja el-nem. sülvén, edgy-néhány emberének
veszedelmével visszafizsá-tért. — A' Toth-orfszági szé-
leken igazgató fő Vezér F. M. L. *Mitrovjzki* Ur
ezen hónapnak 9-diken *Májor Hárbak* Ur által a'
háború' ki-hirdetését írásban küldé által a' Belgrádi
Basának, olly jelentés mellest, hogy a' kereskedés
és a' Posták járása Szemlin között fenn maradhat, ha
a' Törökök részéről is ezt nem ellenzik; melyre a'
Bafsa tizttelele mellett azt izené a' fő Vezérnek,
hogy írásban fogja szándékát által küldeni. — de
azt tartom el-késett. ezzel is; mert már most a' teg-
nap-előt érkezett tudositások-szerént Belgrád öt mért-
földnyire körül van Keresztény fegyveresekkel véve;
még pedig minden ellen-állás-nélkül; melyről követ-
kezendő Levelünkben bizonyosobban és bővebben
irunk? Bukovinában még eddig a' fő igazgató Vezér
Hertzeg *Kobúrg* Ur tudosírása-szerént semmi ellen-
séges dologak nem történtenek. (**)

Más-szinü jegyzések. A' fő Hertzeg' *Laka-*
dalma alkalmatofságával adatott nagy Bálra a' Bérsi
Ts. és K. zárlógó házból 154 ezer afzonyi drága
ékefségek váltattattanak vala-ki; mellyek a' Bál után
edgy-néhány napok alatt megint mind visszafizsá kerul-

enek. A' Fársáng alatt tsak Ruha 200 ezer forint, árra tétetett ide jó gondviseelés alá. — Azt olvasuk, hogy a' Frantzia, Nápolyi és Turini Udvarok meg-edgyeztenek légyen, hogy a' Pápanak többé semmit (annaten) se adozzanak. Ezek esztendőnként 15000000 fizetnek vala a' Romai Udvarnak. —

Lengyel országból írják: Edgy Muszka Obester 800 Lovas katonáival erővel bé-akárván edgy Lengyel faluba szállani, hól edgy Lengyel Brigadér 200 Lovas-katonáival mulatozik vala. Ez edgy Tiszt által tudtára adja amannak, hogy ezen szándékatól szünnék meg; de a' Muszka Obester tsufolodással botsátván viszsa ezen Tisztet, a' Brigadér maga hozzája mégyen, és minde a' ketten edgy mást tsufalodó szokkal illetvén, a' Brigadér hozzá út az ellene páltzát emelt Obesterhez; de ez a' páltzát félre tsapván, kardot ránt a' Brigadér, és az Obesternek edgyik fülét el-vágván, végre mind ketten meg-szollitják a' magok Sergeket és edgy véres tsata következik belöle, melyben 80 Muszka el-esének, és az Obester kéntelenítették azon falut ott hagyni. A' Lengyelek közzül 7 ember esett-el. Mind a két részről panasz téteték Varfoban a' szüntelen folyó Tanátsnál és a' Muszka Generál-Komandonál; G. Rómánzov fő hadi-Vezér a' Lengyel Brigadérosnak itélvén az igazságot, az Obestert el fogatá, és a' Tsászfárnénak tudtára adván, a' Tsászfárné leg-ottan paransola, hogy az Obester tiztségétől meg-fosztotván, Sibériába halálos fogságra küldessék. — — Edgy Frantzia Hertzeg *Orlean* nem régiben a' Vadászban el-tévejedvén, edgy falu mellett lévő Vendég-fogadoba vetődik éh gyomorral, hól a' ház körül mozgást tapasztalván, kérdi: hól a' Gazda? a' szomszéd faluba, felelének; hól a' Gazd-afszony?

szülő félben kinlodik a' másik szobában. — Tudtak é valamit ennem adni? — semmit-sem, — tsináljatsak leg-alább edgy rátottát. Mig ezek tojást keresének el-megy a' *Printz* a' falúba sétálni, és mig oda jára, azalatt a' *Gazda* meg-érkezék, a' *Gazda* afzszony pedig edgy szép fiat szüle. Ezt meg-értvén a' *Hertzeg*, mondja: No ennek a' *Gyerekek* én leszek a' *Kereszt-attya*, menyetek és hozzátök-el nékem a' szebbik *Leányt*, ki mellettem *Kereszt-anya* légyen. Sok féle *Leányok*at hívnak oda; de edgyik-is edgy esméretlen *Jäger*rel nem akará ezen hivatalt fel-vállalni. Végre edgy *paraszt Leányka* tsak ugyan rá-vévén magát, *Keresztelni* viszik a' *gyereket*. Midőn a' *Templomban* vólnának, kérdi a' *Pap* az esmeretlen *Kereszt-atyának* nevét és rangját. *Hertzeg Orleáns* felele a' *Jäger*. Lehetetlen, mond a' *Pap*. Edgy *Jägert* hivatnak, ki a' *Hertzeg* előtt térdre esvén, ki esik a' *Papnak* kezéből a' penna; és a' jelen-lévő *parasztok* olly el-bámúlva állanak vala, mint az ő *Templomjokban* lévő *kö-képek*. Midőn a' *Keresztelés* végbe mene, a' *szülő-afzszonyhoz* méne a' *Hertzeg*, meg-ölelé, és ennek tsetsömő-jét 1200 *Livrával*, a' *Bábát* 50-nel, a' *Leányt* 100 *ajándékoz*á-meg. Adjon *Isten* több illyen *Kereszt-atyákat*-is.

Tudositás.

Bétsben *Steiner* és *Schlofzer* *Urak* adják kinek kinek tudokra, hogy ő *kigyelmek* minden-féle igen szép *Sz. Kék-szineket* vagy ugy nevezett *OC* és *OE* *egézfizen* az *FFFC* és *FFFE*-g *készittenek*, és az ő *ke. bótjokban* Bétsben 25 és 400 *fontnyi* *hordotskákban* mindenkor illendő árran lehet találni. Tetsék hát az ezt venni *kivánoknak* *Mustráért* és az árra *meg-tudásáért* ide *folyamodni*.